

Cultură locală, cultură națională

Este știut că notele de personalitate ale unei zone geografice dau identitate și prestanță arealului total, iar acesta, ca „recompensă”, întoarce către acele ținuturi reflexele atributului *național*. A fost și rămâne principiul călăuzitor al proiectului „Conexiuni culturale”, pe care Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Bacău (manager - Florin Zăncescu) și l-a asumat de ani buni și-l practică cu foloase spirituale vizibile. În cele ce urmează voi prezenta filmul zilei de 22 mai 2021, când echipa CJCPCT Bacău s-a deplasat în comuna Filipeni.

Aici a avut loc o manifestare complexă, culturală și științifică deopotrivă. Prima secvență s-a derulat în fața unui stejar cu o vechime de circa 180 de ani (cunoscut ca „Gorunul din Filipeni”), care a fost declarat monument al naturii, după aplicarea algoritmului aplicat de specialiștii în dendrologie. Arborele a marcat cândva hotarul dintre proprietățile familiilor Rosetti și Sterian și se află în apropierea unui triunghi dat de Școala Gimnazială, biserică și Centrul de Zi pentru Persoanele Vârstnice. Primarul comunei, Rodica Ambrosie, a subliniat semnificația bogată a copacului secular, martor a numeroase evenimente de după anul 1840. Momentul cultural a inclus o secvență informativă, urmată de una artistică.

Pentru prima dintre ele, au fost aduse în fața numeroșilor săteni prezenți (unii dintre ei au venit special pentru eveniment, din județ sau din țară) date despre oamenii de frunte născuți în așezările din această comună: medicul și universitarul Gheorghe Năstase, poetul Gheorghe Bârgăuanu, scriitorul și animatorul cultural B. Munte (pseudonimul lui Ion Bubă), sculptorul Constantin Schirliu, profesorul de matematică Ștefan Antohe ș.a. Pentru că în lucrările de informare ale județului Bacău (enciclopedii, dicționare, monografii) nu este menționat medicul Costache Andone (născut la Bălaia, sat al comunei Filipeni, în 1919), am ținut să prezint personalitatea complexă a acestuia. Doctor în științe medicale, specialist în otorinolaringologie, autor de lucrări de memorialistică ori de studii științifice, Costache Andone a fost cel mai cunoscut medic ORL-ist în Moldova de mijloc a câtorva decenii din

secolul trecut. (De exemplu, a consultat-o pe Maria Tănase, dar și alți artiști, oameni politici, sportivi etc., care veneau de la distanțe mari pentru a beneficia de competența doctorului de la Spitalul Județean Neamț.) Am prezentat publicului una dintre cărțile scrise de Costache Andone, împrumutată de la Biblioteca „George Bacovia” a Colegiului Național „Ferdinand I” (pe care l-a absolvit cu rezultate strălucite) și am promis că voi reveni în Filipeni pentru a audia împreună unul dintre cele aproximativ zece interviuri pe care mi le-a acordat consăteanul lor, în casa din strada Ștefan cel Mare din Piatra Neamț.

Pentru că 22 mai era ziua când se împlineau 64 de ani de la trecerea în eternitate a lui George Bacovia, m-am ocupat în a doua parte a discursului de acest subiect. În condițiile în care astăzi informația este lesne de aflat de pe internet, am ținut să mă refer doar la ceea ce face Bacăul pentru a respecta privilegiul ca poetul simbolist român cel mai cunoscut să fi văzut lumina zilei în această urbe (la 4/17 septembrie 1881). Pentru a fi mai convingător, am prezentat publicațiile băcăuane care cultivă memoria bacoviană. Am început cu cea mai veche, Revista „Ateneu”, fondată în 1925 de Grigore Tabacaru și George Bacovia, de unde se poate afla despre proiectul „Bacovia - iconografie (pictură - grafică - sculptură - caricatură)”, imaginat de Victor-Eugen Mihai - VEM, sau despre dialogul cu Sorin Postelnicu, autorul unui film dedicat lui Bacovia și prezentat la Centrul de Cultură „George Apostu”. („Eu nu am ilustrat poezia

lui Bacovia. Țasta a fost principiul meu: să nu ilustrez. Poezia lui Bacovia are ilustrația ei. Eu am căutat să descopăr o lume în care el se potrivește. [...] Sunt decis ca înainte de a pieri de pe această lume, să donez două copii [ale filmului]: una Casei Memoriale «George Bacovia» din Bacău și alta Casei Memoriale «George și Agatha Bacovia» din București”, mi-a declarat). A doua publicație pe care am prezentat-o publicului filipenean a fost „Plumb”, aflată în al 17-lea an de apariție, al cărei titlu nu mai are nevoie de comentarii, iar ultima, „Bacoviana”, revistă de cultură tematică editată, din 2011, de Societatea Cultural-Științifică „Vasile Alecsandri”, prin Editura „Alma Mater” a Universității „Vasile Alecsandri” din Bacău. Am deschis-o la rubrica „Manuscris”, unde poetul Ovidiu Genaru, multă vreme muzeograf la Casa Memorială „George Bacovia” din Bacău, scrie (de mână, evident, într-o caligrafie impecabilă) un poem închinat autorului poeziei „Plumb”. A fost momentul să dăruiesc Bibliotecii Comunale și un număr din cotidianul „Deșteptarea”, care publică două pagini de text și imagine sub titlul bacovian „Nu-i mâini,/Nici azi,/Nici ieri -/Timpul...”. Subtitlul „De dincolo de no(r)i” continuă astfel: «„Nu știu de ce au căzut doi meteoriți exact aici, la Bacău», ne-a spus pe 14 septembrie 2019 (în grădina Casei Memoriale «George Bacovia») dramaturgul Matei Vișniec, pentru ca imediat să se explice: «Sunt două tezaure Bacovia și Alecsandri»”.

În final, am înfățișat volumul „Poezie sau destin” al Agathe Grigorescu-Bacovia, purtând autograful fiului, Gabriel Bacovia,

pentru poetul Octavian Voicu. (volumul aparține aceleiași biblioteci, a Colegiului Național „Ferdinand I” din Bacău.) Nu am omis un fapt din aceeași familie cu evenimentul nostru de la Filipeni: aproximativ în același interval de timp, la Casa Memorială „George Bacovia” din Bacău, 13 persoane (muzeul se află la nr. 13 al străzii George Bacovia) și-au dat întâlnire pentru a-l comemora pe vechiul stăpân al locului.

Bibliotecii Comunale i-au fost donate cărți editate de Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Bacău și prezentate de coordonatorii acestora: Feodosia Rotaru, Olguța Pățu și Ioan Dănilă. (Constanța Iacobeanu a primit unul dintre volumele editate în 2019, pentru că a furnizat culegătorilor de folclor obiceiuri de iarnă din comuna Filipeni).

Un spectacol de muzică și dansuri susținut de Ansamblul „Valea Dunavățului” și pregătit de Mihaela Lordache-Farcaș și Marian Lungu, profesori la Școala Populară de Arte și Meserii Bacău, a încheiat o zi păstrată cu siguranță în memoria tuturor.

Text și foto:
Conf. univ. dr. Ioan Dănilă
CJCPCT Bacău